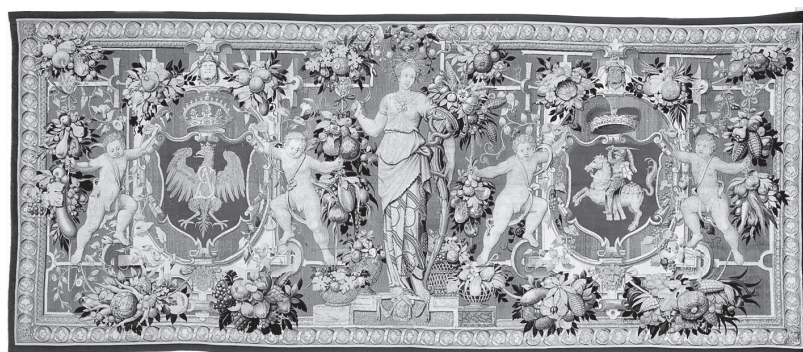

7-2009

ARCHE

ПАЧАТАКА

7-2009

ARCHE 7 (82)
жнівень 2009

**Навуковы, навукова-папулярны,
грамадзка-палітычны і літаратурна-
мастацкі часопіс «ARCHE Пачатак»
выдаецца зь верасьня 1998 году
штомесця.**

РЭДАКЦЫЯ:

Валер Булгакаў — галоўны рэдактар
Віктар Жыбуль — рэдактар
Алена Казлова — сакратарка рэдакцыі
Аляксандра Макавік — рэдактар
Віталь Рыжкоў — распаўсюднік

**ARCHE is a Partner of European Cultural
Journals Network Eurozine
(www.eurozine.com)**

Адрас для допісаў: ARCHE, а/с 3, 220018,
Менск-18.

E-mail: arche@arche.org.by.

Заснавальнік: Андрэй Дынько.

Выдавец: установа «Рэдакцыя часопісу «Архэ-Пачатак».
Пасьведчаньне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 530
ад 4.05.2001.
ISSN 1392-9682

Юрыдычны адрас: вул. Нававіленская
24/1А, каб. 2П, 220053, Менск.
Цана дамоўная.

Рэдакцыя не вяртае і не рэцэнзуе рукапісаў.
Рэдакцыя рэдагуе матэрыялы, прынятыя да друку.

Часопіс можна замовіць у распаўсюднікаў:

Баранавічы — Руслан Равяка, п/с 13, 225409,
Баранавічы-9, тэл. (029) 767-20-37.

Берасьце — Ігар Бараноўскі,
тэл. (0162) 25-61-55, (029) 8-000-157.

Віцебск — Барыс Хамайда, тэл. (0212) 34-52-41.

Гародня — Эдвард Дмухоўскі,
тэл. (029) 133-87-17.

Гомель — Ларыса Шчыракова,
тэл. (029) 341-66-94;
Дзяніс Федарэнка, тэл. (029) 733-55-22.

Магілёў — Алесь Асіпцоў,
тэл. (0222) 25-57-85, (029) 625-57-85.

Маладэчна — Алесь Кштальтны,
тэл. (044) 792-36-88, (029) 271-77-22.

Менск — Віталь Рыжкоў,
тэл. (029) 545-20-36.

Наваполацк — Ірына Бельская,
тэл. (029) 296-15-73.

Шукаем распаўсюднікаў зь іншых мясцінаў.

**Падпіска на часопіс «ARCHE Пачатак»
прымаецца ўва ўсіх аддзяленьнях «Белпошты».**

Падпісана ў друк 26.08.2009.

Выход у сьвет 31.08.2009. Фармат 70х100 1/16.
Друк афсэтным. Гарнітура Школьная. Ум. друк. арк. 70.
Наклад 200 асобнікаў. Замова

Надрукавана з гатовых дыяпазытываў заказчыка ў друкарні
ТАА «Паліграф», вул. Кнорына, 50, 220103, Менск.
ЛП № 02330/0131696 ад 30.04.2004.

У афармленьні першай старонкі вокладкі выкарыстаны
габэлен са збораў Кракаўскага Вавельскага каралеўскага
замку (з Цэрэрай і гербамі). Дызайн Ягора Шумскага.

© «ARCHE Пачатак», 2009

П а д п і с н ы і н д э к с 0 0 3 4 5

ARCHE on-line: <http://arche.by>

ЗЬМЕСТ

ПРАДМОВА

5 **ВАЛЕР БУЛГАКАЎ** Расстраляная гістарыяграфія

7 **АЛЕГ ДЗЯРНОВІЧ** Гістарыяграфія эпохі НЭПу

КРАЙ

29 **МАЦЕЙ ЛЮБАЎСКІ** Літва і славяне ў іх узаемаадносінах
ў XI—XIII стагоддзях

52 **АНТОН ЯСІНСКІ** Два словы аб волатах. Да праблемы
першапачатковага насельніцтва Беларусі

72 **УЛАДЗІМЕР ПІЧЭТА** Полацкая зямля ў пачатку XVI стагоддзя

ДЗЯРЖАВА

119 **МАЦЕЙ ЛЮБАЎСКІ** Літоўска-Беларуская дзяржава ў пачатку
XVI стагоддзя

138 **МІТРАФАН ДОЎНАР-ЗАПОЛЬСКІ**. Сацыяльна-эканамічная
структура Літоўска-Беларускай дзяржавы
ў XVI—XVIII стагоддзях

195 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Палажэнне Літоўска-Беларускай
дзяржавы пасля Люблінскай уніі

ГОРАД

241 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Магістрат у беларускіх местах
з магдэбурскім правам у XV—XVII стагоддзях

338 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Войты і іх улада ў беларускіх
гаспадарскіх местах з магдэбурскім правам

387 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Беларускія месцы ў гістарычнай
літаратуры

410 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Места Вільня ў першай палове
XVI стагоддзя

431 **ТОДАР ЗАБЕЛА** Места Берасцейскае ў XVI стагоддзі

487 **ЦЯРЭНЦІ СЫЦЯПАНАЎ** Гісторыя места Магілёва
да надання яму магдэбурскага права (1577)

543 **ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА** Магілёўскі Купецкі дом у 1681—1685 гг.
(Гістарычна-бытавыя матэрыялы для характарыстыкі
гандлёвага капіталу ў канцы XVII стагоддзя)

586 **ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА** Магілёўскае брацтва прасалаў

594 **ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ** Места Менск у канцы XV і пачатку XVI
стагоддзяў

621 **ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА** Стары Менск (Нарысы з гісторыі замку
і эканомікі жыцця места)

648 **АНДРЭЙ БУРДЗЕЙКА** Нарыс сацыяльна-эканамічнага
жыцця места Наваградку ў XVI стагоддзі

667 **ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА** Polociae moenia
(Гістарычна-тапаграфічны нарыс Полацкіх умацаванняў)

НАРОДЫ	698	ІЗРАІЛЬ СОСІС Сацыяльны і культурны стан яўрэяў у Літве і Беларусі перад эпохай падзелаў Польшчы
	706	І. РАЎРЭБЕ Абрам Кункі — яўрэй-вандроўнік па Беларусі ў канцы XVII стагоддзя
	711	ВІТАЛЬ ВОЛЬСКІ Татары на Беларусі
	717	ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА Цыганы на Беларусі (Гістарычны нарыс)
ПІСЬМЕНСТВА	729	УЛАДЗІМЕР ПІЧЭТА Беларускае Адраджэнне ў XVI стагоддзі
	758	МІТРАФАН ДОЎНАР-ЗАПОЛЬСКІ Да юбілею беларускага кнігадруку (Гістарычная даведка)
	768	ЗЬМІЦЕР ДАЎГЯЛА Зь беларускага пісьменства XVII стагоддзя (Творы Цыпрыяна Камунякі «Ліст да Абуховіча» і «Прамова Мялешкі»)
	817	АЛЯКСАНДАР САВІЧ Заходнярускія школы ў XVI—XVIII стст.
ПРАВА	897	ВАСІЛЬ ДРУЖЫЦ Да пытання аб мове Літоўскага Статуту
	907	УЛАДЗІМЕР ПІЧЭТА Зямельнае права ў Статутах 1529 і 1566 гадоў
	921	АНДРЭЙ БУРДЗЕЙКА Земляўласнік і земляроб па Літоўскім Статуце 1566 году
	957	ТОДАР ЗАБЕЛА Земляўласнік і земляроб па Статуце Літоўскім 1588 году
	980	АКСІНЬНЯ ТАЎСТАЛЕС Застаўное права
	989	АКСІНЬНЯ ТАЎСТАЛЕС Права сямейнае паводле Літоўскіх Статутаў
АБШАРНІКІ	1022	АНТОН ЯСІНСКІ Спроба крытычнага вывучэння Кнігі данін вялікага князя Казіміра (з дадаткам паведамлення А. Сядзельнікава аб пісару Якубе)
	1068	АНТОН ЯСІНСКІ Пісар вялікага князя Казіміра Васіль Паўлавіч Любіч як прадстаўнік буйнага земляўласніцтва XV стагоддзя (Нарыс да гісторыі буйнага земляўласнасці на Беларусі)
	1085	УЛАДЗІМЕР ПІЧЭТА Валочная ўстава каралевы Боны і ўстава на валокі